

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้พิจารณาเงินเชื่อระยะยาวของธนาคารในจังหวัดเชียงใหม่ต่อคุณภาพข้อมูลทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น (สุชาดา ศรีสุนทร, 2549)

ความคิดเห็นเป็นเรื่องของความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งสามารถแสดงออกได้หลายด้าน และความคิดเห็นสามารถเปลี่ยนไปตามข้อเท็จจริงและเจตคติของบุคคล ไม่สามารถตัดสินได้ว่าถูกหรือผิด อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากบุคคลอื่นได้

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงิน (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย, 2546)

แม่บทการบัญชี(Accounting Framework) ได้กำหนดแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะเชิงคุณภาพของงบการเงินว่าประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ

1. ความเข้าใจได้ (Understandability) หมายถึง ข้อมูลในงบการเงินที่มีคุณสมบัติของความเข้าใจได้เมื่อผู้ใช้งบการเงินที่มีความรู้ตามควรเกี่ยวกับธุรกิจ กิจกรรมเชิงเศรษฐกิจและการบัญชี รวมทั้งมีความตั้งใจตามควรที่จะศึกษาข้อมูลดังกล่าวสามารถเข้าใจได้

2. ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) หมายถึง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้ก็ต่อเมื่อ ข้อมูลนั้นช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินเหตุการณ์ในอดีต ปัจจุบัน และ อนาคต รวมทั้งช่วยยืนยันหรือชี้ข้อผิดพลาดของผลการประเมินที่ผ่านมาของผู้ใช้งบการเงินได้

3. ความเชื่อถือได้ (Reliability) หมายถึง ข้อมูลที่มีคุณสมบัติความเชื่อถือได้ต้องปราศจากความผิดพลาดที่มีนัยสำคัญและความลำเอียง ซึ่งทำให้ผู้ใช้ข้อมูลสามารถเชื่อถือได้ว่าข้อมูลนั้นเป็นตัวแทนอันเที่ยงธรรมของข้อมูลที่ต้องการให้แสดงหรือควรแสดง

4. การเปรียบเทียบได้ (Comparability) หมายถึง งบการเงินที่สามารถเปรียบเทียบงบการเงินระหว่างกิจการเพื่อประเมินฐานะทางการเงินหรือการวัดมูลค่าการแสดงผลกระทบทางการเงิน ของรายการ เหตุการณ์ทางบัญชีที่มีลักษณะที่คล้ายกัน

แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อถือได้ของงบการเงิน (นิพนธ์ เห็น โชคชัยชนะ และ ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2550)

ความเชื่อถือได้ของงบการเงินตามแนวคิดของการตรวจสอบบัญชี ต้องประกอบด้วย สิ่งที่ผู้บริหารได้ให้การรับรองเกี่ยวกับความถูกต้องตามที่ควรของงบการเงิน (Management's Financial Assertion) 7 องค์ประกอบ คือ

1. ความมีอยู่จริง (Existence) หมายถึง สินทรัพย์และหนี้สินมีอยู่จริง ณ วันใดวันหนึ่ง
2. สิทธิและภาระผูกพัน (Right and Obligations) หมายถึง สินทรัพย์และหนี้สิน เป็นของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่ง
3. เกิดขึ้นจริง (Occurrence) หมายถึง รายการหรือเหตุการณ์เกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับกิจการในระหว่างงวดบัญชี
4. ความครบถ้วน (Completeness) หมายถึง สินทรัพย์ หนี้สิน และ รายการ หรือ เหตุการณ์ใด ๆ บันทึกไว้ หรือเปิดเผยไว้โดยครบถ้วน
5. การแสดงมูลค่าหรือการตีราคา (Valuation) หมายถึง สินทรัพย์ และหนี้สิน บันทึกไว้ในมูลค่าหรือราคาที่เหมาะสม
6. การวัดมูลค่า (Measurement) หมายถึง รายการหรือเหตุการณ์บันทึกไว้ใน จำนวนที่ถูกต้อง และ รายได้หรือรายจ่ายได้รับการบันทึกไว้ในงวดบัญชีที่ถูกต้อง
7. การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูล (Presentation and Disclosure) หมายถึง รายการในงบการเงินมีการบรรยายลักษณะ รวมทั้งการจัดประเภทและเปิดเผยไว้อย่าง ถูกต้อง

แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อม กระทรวงอุตสาหกรรม, 2550ค: ออนไลน์)

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) หมายถึง กลุ่มธุรกิจ 3 กลุ่ม ได้แก่ กิจการการผลิต กิจการการค้า กิจการบริการ มีมูลค่ารวมของ สินทรัพย์ และ การจ้างงาน ตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 แสดงการแบ่งขนาดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตามมูลค่ารวมของสินทรัพย์ และจำนวนการจ้างงาน

วิสาหกิจขนาดย่อม			วิสาหกิจขนาดกลาง		
ประเภทธุรกิจ	การจ้างงาน	มูลค่าสินทรัพย์ (บาท)	ประเภทธุรกิจ	การจ้างงาน	มูลค่าสินทรัพย์ (บาท)
กิจการผลิต	ไม่เกิน 50 คน	ไม่เกิน 50 ล้านบาท	กิจการผลิต	51 – 200 คน	เกิน 50-200ล้านบาท
กิจการค้า			กิจการค้า		
- กิจการค้าส่ง	ไม่เกิน 25 คน	ไม่เกิน 50 ล้านบาท	- กิจการค้าส่ง	26 – 50 คน	เกิน 50-100ล้านบาท
- กิจการค้าปลีก	ไม่เกิน 15 คน	ไม่เกิน 30 ล้านบาท	- กิจการค้าปลีก	16 – 30 คน	เกิน 30-60 ล้านบาท
กิจการบริการ	ไม่เกิน 50 คน	ไม่เกิน 50 ล้านบาท	กิจการบริการ	51 – 200 คน	เกิน 50-200 ล้านบาท

ที่มา : สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กระทรวงอุตสาหกรรม, 2550ค: ออนไลน์

ทั้งนี้หากจำนวนการจ้างงานของกิจการใดเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดย่อม แต่มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลาง หรือจำนวนการจ้างงานเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดกลาง แต่มูลค่าสินทรัพย์ถาวรเข้าลักษณะของวิสาหกิจขนาดย่อม ให้ถือจำนวนการจ้างงานหรือมูลค่าสินทรัพย์ถาวรที่น้อยกว่าเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

สิริพร ใจแพทย์ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการบริหารสินเชื่อของธนาคารออมสินในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้มีประสบการณ์ด้านการวิเคราะห์สินเชื่อของธนาคารออมสินในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 22 ราย จากประชากรทั้งหมด 36 ราย ผลการศึกษาพบว่า การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการบริหารสินเชื่อ สามารถนำไปใช้ในขั้นตอนการวิเคราะห์สินเชื่อและการอนุมัติให้กู้เงิน การรับชำระหนี้ และ ติดตามผลการดำเนินงาน การติดตามหนี้และแก้ไขหนี้ ข้อมูลทางการบัญชีที่นำไปใช้ได้แก่ งบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด หมายเหตุประกอบงบการเงิน ใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร หลักการวิเคราะห์สินเชื่อ ใช้หลักการ C's Policy (หลักการวิเคราะห์เพื่อคุณภาพของผู้ขอสินเชื่อ) การวิเคราะห์ร้อยละของยอดรวมแบบแนวตั้ง การวิเคราะห์อัตราส่วนทาง

การเงิน การวิเคราะห์ใบแจ้งยอดเงินฝากธนาคาร การวิเคราะห์งบกระแสเงินสด การวิเคราะห์เพื่อ
 หายอดขาย ณ จุดคุ้มทุน

ข้อมูลในงบการเงินไม่ได้ให้ข้อมูลที่ครบถ้วนต่อการวิเคราะห์สินเชื่อ และ อาจไม่ใช่
 ข้อมูลจากการดำเนินงานที่แท้จริง เช่น งบการเงินจัดทำขึ้นเพื่อส่งสรรพากร จึงทำให้การวิเคราะห์
 อัตราส่วนทางการเงิน ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ดังนั้น ธนาคารควรจะทำการศึกษาข้อมูล
 ที่ได้รับจากลูกค้าให้แน่ใจว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงและครบถ้วน

นที ศรีสุทธิ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ข้อมูลทางการเงินที่มีผลต่อการพิจารณาสินเชื่อ
 ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของธนาคารออมสิน ภาค 7 ซึ่งทำการรวบรวมข้อมูลโดยใช้
 แบบสอบถามจาก คณะกรรมการพิจารณาสินเชื่อของธนาคารออมสิน ภาค 7 จำนวน 45 ราย จาก
 ประชากรทั้งหมด 142 ราย ผลการศึกษาพบว่า ในการพิจารณาสินเชื่อธุรกิจขนาดกลางและขนาด
 ย่อมของคณะกรรมการพิจารณาสินเชื่อ จะอาศัยข้อมูลทางการเงินของผู้ขอสินเชื่อเป็นพื้นฐานใน
 การตัดสินใจพิจารณาอนุมัติการให้สินเชื่อ โดยข้อมูลทางการเงินแยกพิจารณาเป็น 2 ส่วน คือ
 ข้อมูลทางการเงินเชิงคุณภาพ และ ข้อมูลทางการเงินเชิงปริมาณ ข้อมูลทางการเงินเชิงคุณภาพ
 ประกอบด้วย ข้อมูลด้านหลักประกัน และ ข้อมูลด้านเงินทุน โดยข้อมูลด้านหลักประกันพิจารณา
 ถึงมูลค่าด้านหลักประกันนั้น มีมูลค่าเพียงพอกับจำนวนสินเชื่อที่ยื่นขอหรือไม่ รวมทั้งพิจารณาถึง
 สิทธิของธนาคารต่อหลักประกันดังกล่าว ข้อมูลด้านเงินทุนพิจารณาถึง ส่วนร่วมทุนของกิจการซึ่ง
 ประกอบด้วย จำนวนสินทรัพย์ของผู้ขอสินเชื่อที่มีอยู่ในกิจการ และ จำนวนส่วนของผู้ขอสินเชื่อที่มีอยู่
 ในกิจการของผู้ขอสินเชื่อ ข้อมูลทางการเงินเชิงปริมาณ ประกอบด้วย ข้อมูลในงบการเงิน ซึ่งจะ
 พิจารณาข้อมูลในงบกำไรขาดทุนเป็นหลัก และ รองลงมาคือข้อมูลที่อยู่ในงบกระแสเงินสด โดยจะ
 ใช้ข้อมูลดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สถานะผลการดำเนินงาน และ สถานะทางการเงิน
 ของกิจการ โดยจะพิจารณาจากอัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขายเป็นหลัก และรองลงมาคือ การ
 วิเคราะห์กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน

ปัญหาที่พบในการใช้ข้อมูลทางการเงินต่อการพิจารณาสินเชื่อ คือ ธุรกิจขนาดกลาง
 และขนาดย่อม ไม่มีระบบการจัดการทางการเงินที่ดี ไม่มีการบันทึกรายการทางบัญชี ทำให้
 คณะกรรมการพิจารณาสินเชื่อได้รับข้อมูลในลักษณะการประมาณการ และปัญหาการสร้างเอกสาร
 หลักฐานทางการเงินปลอม ทำให้คณะกรรมการพิจารณาสินเชื่อขาดความเชื่อมั่นในข้อมูลทาง
 การเงินดังกล่าว

สิริรัตน์ พัวศิริ (2548) ได้ศึกษาเรื่อง การเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินของธุรกิจ
 SMEs กลุ่มอุตสาหกรรมเซรามิกในจังหวัดลำปาง ทำการศึกษาโดยการรวบรวมข้อมูลจากงบ
 การเงินของธุรกิจ SMEs กลุ่มอุตสาหกรรมเซรามิก ในจังหวัดลำปาง แล้วสรุปผลโดยแสดงเป็นร้อย
 ละของการเปิดเผยข้อมูล และ ไม่เปิดเผยข้อมูล โดยงบการเงินที่รวบรวม เลือเฉพาะกิจการใน

รูปแบบบริษัทจำกัด ซึ่งมี จำนวน 29 ราย ผลการศึกษาพบว่า งบการเงินของธุรกิจ SMEs กลุ่มอุตสาหกรรมเซรามิก ในจังหวัดลำปาง ทุกกิจการได้จัดทำงบดุล งบกำไรขาดทุน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน กิจการส่วนใหญ่ได้จัดทำงบแสดงการเปลี่ยนแปลงส่วนของผู้ถือหุ้น แต่ไม่ได้จัดทำงบการเงินเปรียบเทียบ มีการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินและแสดงรายการตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนด บางกิจการได้เปิดเผยข้อมูลผิดจากมาตรฐานการบัญชี เช่น นโยบายสินค้าคงเหลือ ไม่ได้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับ สิทธิเหนือสินทรัพย์ และหลักประกันหนี้สินของรายการสินทรัพย์ การดำเนินงานต่อเนื่อง ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเสี่ยง

ผู้ศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษา คือ ควรจัดให้มีการส่งเสริมกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ให้เข้าใจและสามารถจัดทำข้อมูลทางบัญชีให้ถูกต้อง และโปร่งใสตามหลักการกำกับดูแลที่ดี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐในการจัดเก็บภาษี และเป็นประโยชน์ต่อกิจการในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพในการวางแผนภาษีและมีข้อมูลประกอบในการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินหรือเจ้าหนี้เงินกู้ โดยมีหลักการจัดการข้อมูลทางบัญชีอย่างถูกต้อง ยุติธรรม โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved